

Lokal kompetanseutvikling i barnehage og skule

Kvar står vi, kvar går vi?

*Høgskulen i Volda si deltaking i lokal kompetanseutvikling i
Møre og Romsdal*

v/ Nina Følsvik, Toril Romestrand Hjelle,
Torstein Drabløs og Silje Ims Lied

HØGSKULEN I VOLDA

Your Plan

Reality

Brian Sjoberg
@onek2go

HØGSKULEN I VOLDA

Implementering

- Implementere = å iverksetje og realisere ei endring i praksis

Ein kontinuerleg og systematisk læringsprosess

Implementeringa
av utviklingsarbeida skjer først og
fremst gjennom det lokale arbeidet

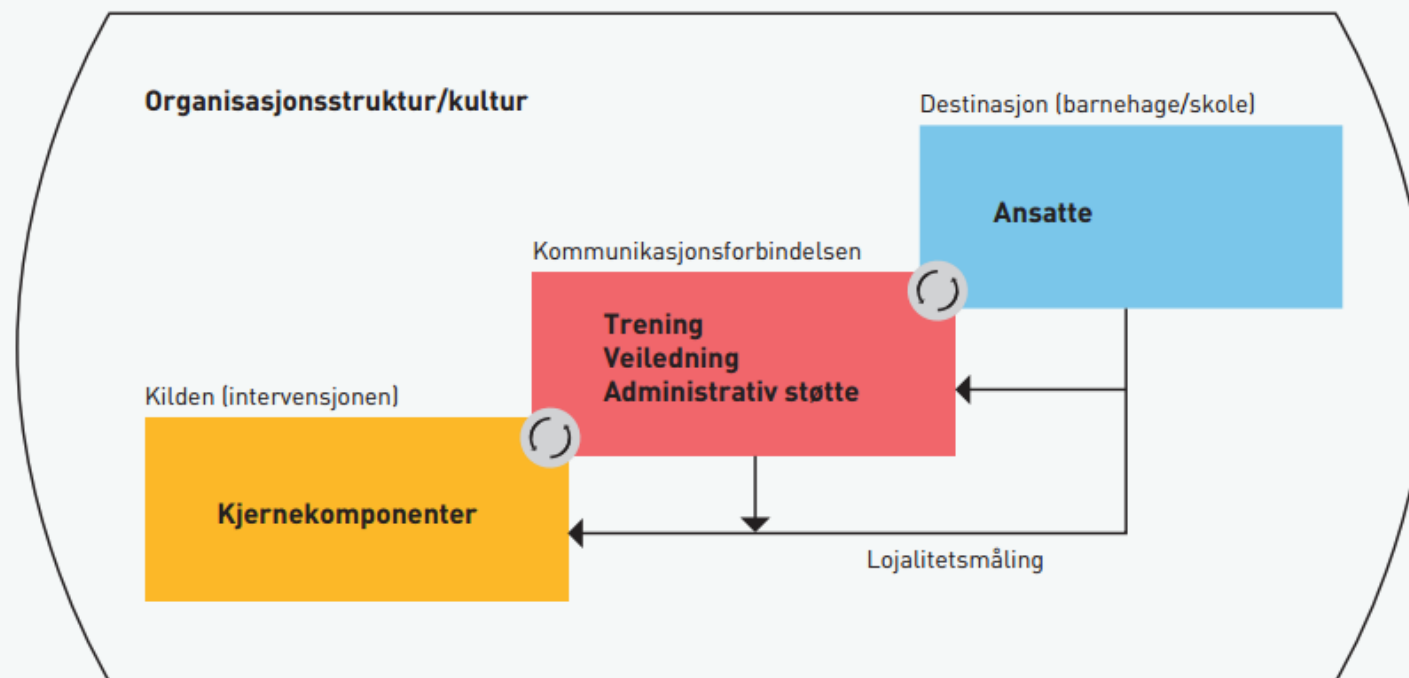
Kva er implementering?

- Å kombinere teoretisk kunnskap med praksiskunnskap for å oppnå læring og forbetra praksis
- På ein planlagt og strukturert måte sette i verk og gjennomføre tiltak for å oppnå endring og/eller eit ønska mål
- Implementering inneber å omsetje ulike endringar til praksiskvardagen med støtte frå teoretiske perspektiv
- Omgrepet implementering er omdiskutert

Oversiktsmodell for implementering

Fig.1 Rammeverk for implementering. (Fixsen m.fl. 2005).

- Døme: Utviklingsarbeid om leseopplæringa

God leseopplæring som
førebyggjer vanskar (Kva)

Lese-
kompetansar

Lesestrategiar

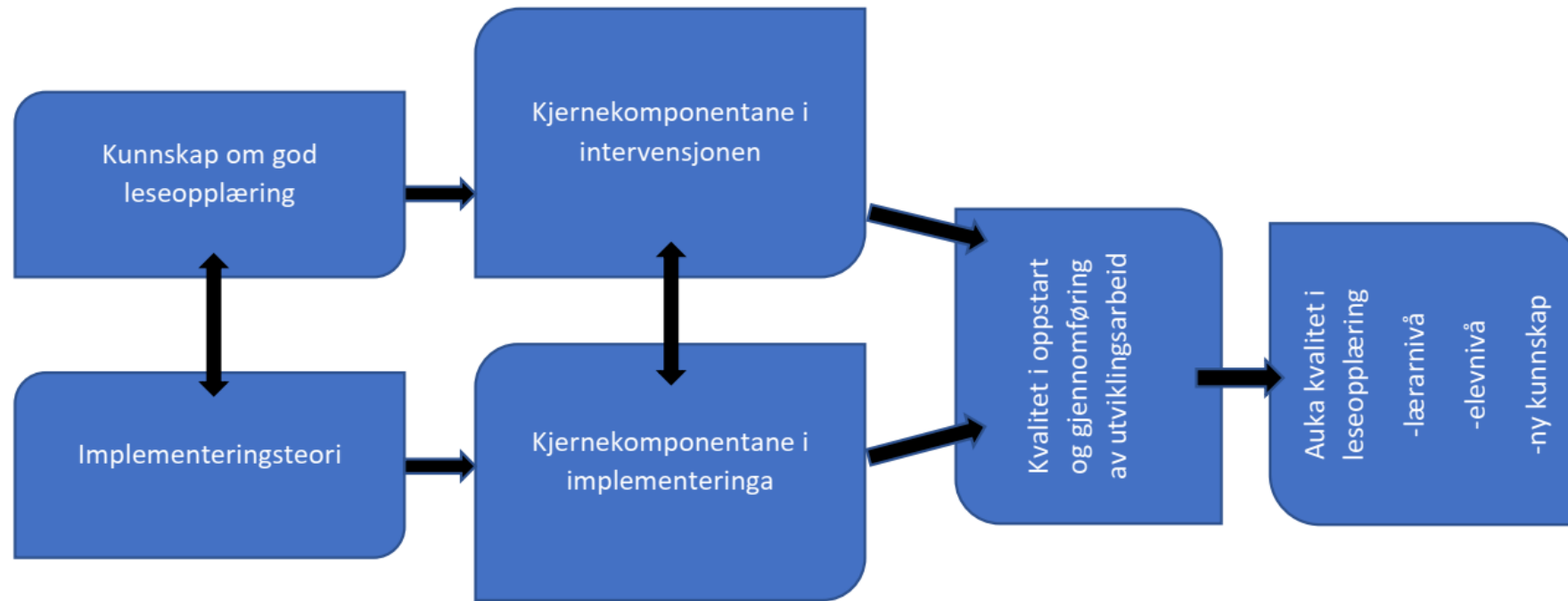
Kartlegging
og tiltak

Samarbeid
om leseopp-
læringa

Ressursar og
støtte

Slik kan lesesatsinga også sjå ut...

Størksen et.al. (2021)

HØGSKULEN I VOLDA

Implementeringsplan med kvalitet

Kjernekomponentar -underpunkt	Implementeringsdrivar	Doseing/aktørar	Tid	Materiell	Evaluering
A Lesekompetansar	Faginnlegg+ Trening og rettleiing				
1. Stille spørsmål til tekst	observasjon av eigen praksis fagleg innlegg om ulike typar spm vi kan stille	To økter + refleksjonsøkt i fellestid	Veke 44-46	Refleksjonsnotat	Etter gjennomføring til planlegging av ny økt (veke 47)
2. Identifisere hovudtema	Kollegaobservasjon	Ei økt med klasseromssamtale om ein tekst	Veke 3-6	Artikkel om klasseromssamtalar med god kvalitet	
3. Aktivere bakgrunnskunnskap					

Kunnskapsdepartementet

Strategi

Kompetanse for fremtidens barnehage

Revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2018-2022

Meld. St. 21

2016-2017

Melding til Stortinget

Lærelyst

- tidlig innsats og kvalitet i skolen

Meld. St. 19

2015-2016

Melding til Stortinget

Tid for lek og læring

Bedre innhold i barnehagen

HØGSKULEN I VOLDA

HØGSKULEN I VOLDA

«Forskningen tyder på at det likeverdet som er forventet i et partnerskap bryter med den tradisjonelle oppfatningen av rollene til en UH-institusjon og skolen».

(Midthassel, 2017)

Et vellukka partnerskap krev at begge partar tenker nytt.

Samskapt læring

Samskapt læring tek utgangspunkt i at lokal mening og ny kunnskap blir konstruert gjennom medvirkning, dialog og kunnskapsbygging for deltakarane.

(Elden & Levin, 1991, Klev & Levin, 2016)

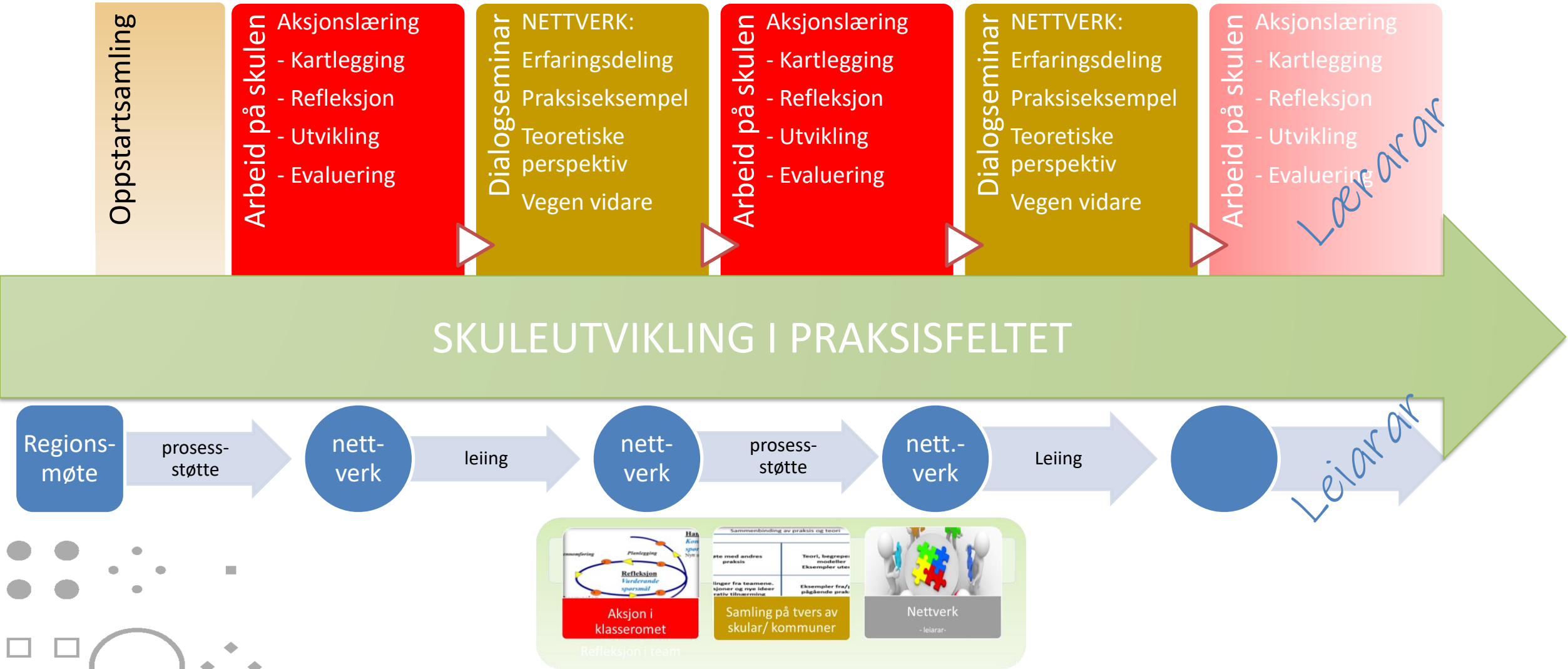

Den samskapte læringsmodellen

(etter Klev og Levin 2016)

«Voldamodellen»

Regional kompetanseutvikling

VOLDAMODELLEN SOM UTVIKLINGSSTRATEGI

Aksjonslæring

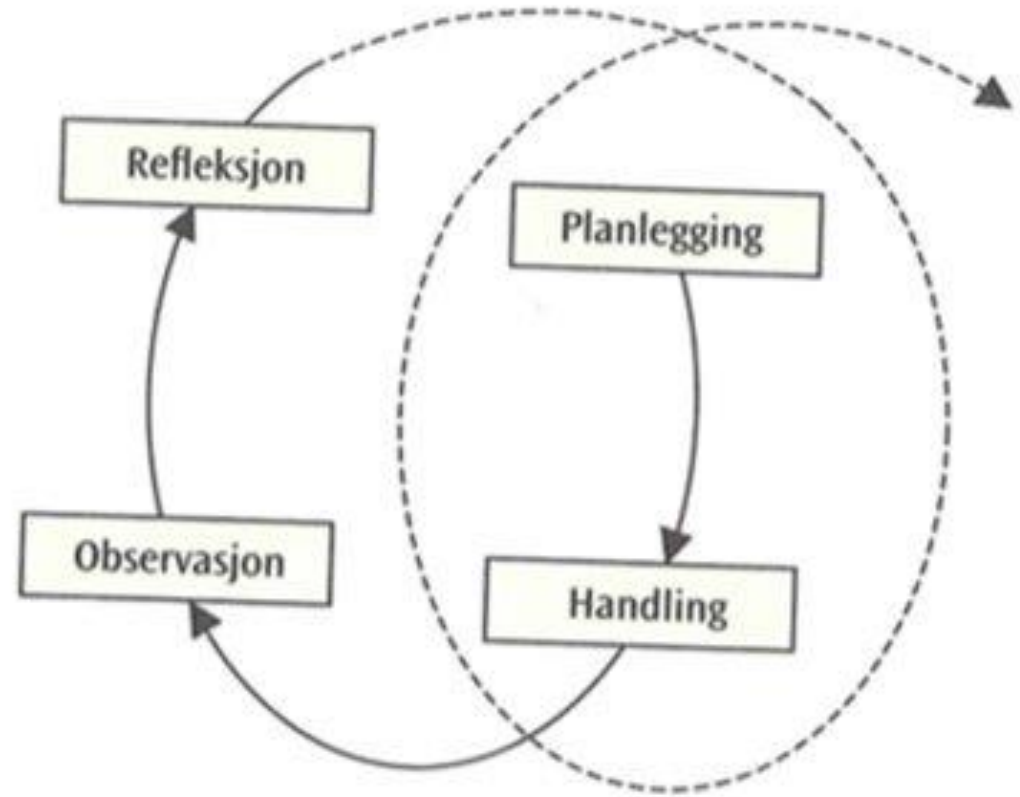
- Aksjonslæring kan beskrives som en **læreprosess** hvor ansatte observerer og reflekterer over egne erfaringer på en systematisk måte.
- Aksjonslæring mobiliserer de ansattes **eksisterende kunnskap** og forsøker å kombinere den med **ny kunnskap** i nye utviklingsprosesser. UDIR 2017

Aksjonslærings- spiralen

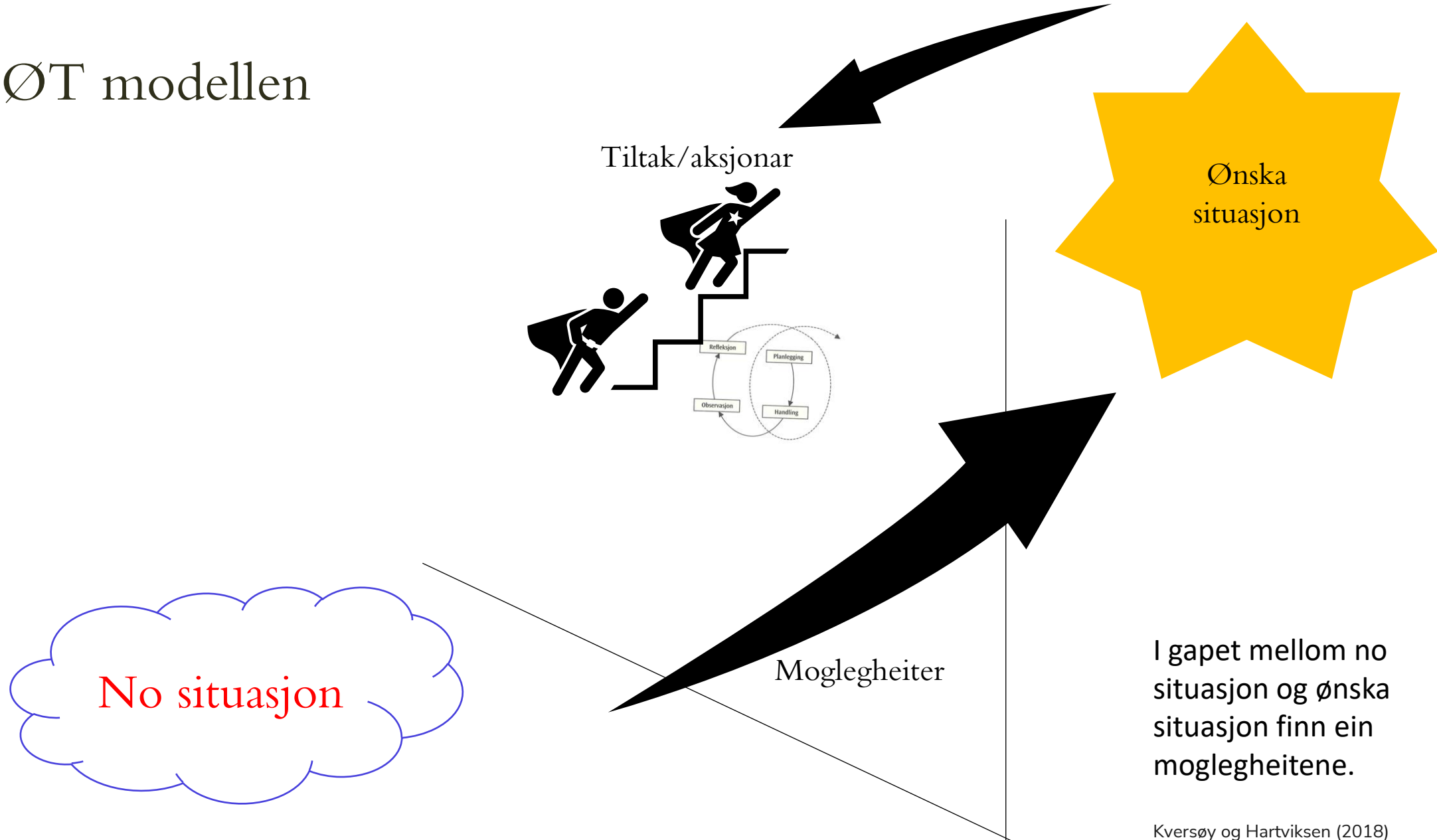
Bøe og Thoresen, 2017

Ein aksjon er den handlinga ein gjer for å endre praksis.

SØT modellen

I gapet mellom no situasjon og ønska situasjon finn ein moglegheitene.

Kvar står vi?

I alle regionane hausten 2021

Innsamling av fokusområde/problemstillingar frå barnehagane

Styrarmøter med tema leiing av utviklings-/endringsarbeid

Fagdag i dei ulike regionane, utifrå fokusområda.

Leiarsamlingar

Møter med styringsgruppene (AU) i alle regionane

Møter internt på HVO mellom faglærarar og rådgjevar. Opplæring av nye medarbeidarar i ordninga.

Utviklingsmøte – oppstart – rolleavklaring - partnerskap

Regional samling Gardermoen oktober- 21 – mellomarbeid til Regional samling nov. 21

Tema bl.a.: Korleis tek faglærarane med seg erfaringane frå praksisfeltet inn i undervisninga.

Miniseminar for fagtilsette på HVO

Kvar skal vi?

Nasjonale mål for barnehagar

- Alle har eit godt og inkluderande leike og læringsmiljø
- Barn som har behov for det, får hjelp tidleg slik at alle får utvikle sitt potensiale
- Dei tilsette i kunnskapssektoren har høg kompetanse
- Alle har god tilgang til relevante tilbod av høg kvalitet

(Tilsk.ordning for lokal kompetanseutvikling i barnehagar og grunnskuleopplæring M&R)

Implementering av:

- Rammeplan
- Temaområda frå «kompetanse for framtidens barnehage»
- Stortingsmeldingar
- lovendringar m.m.

DeKomp grunnskule – kvar står vi?

Tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling skal bidra til å øke kompetansen og kvaliteten i barnehager, grunnskoler og videregående skoler, i kommuner og fylkeskommuner, og hos universiteter og høyskoler

Det er et overordnet mål å styrke kunnskap og kompetanse som bidrar til et likeverdig tilbud og fremmer utvikling, læring og trivsel hos alle barn og unge, og sikre at samiske perspektiver blir ivaretatt i barnehage og skole

Desentralisert kompetanseutvikling

Eitt semester
av ein langvarig utviklingsstrategi

DeKomp grunnskule – kvar står vi?

- Tre hovudsatsingar på tvers av regionane, alle er knytt til arbeid med Fagfornyinga – Overordna del
  - Pfdk – digital kompetanse i opplæringa
  - Leseopplæring og profesjonsfellesskap
  - Dei tre tverrfaglege emna

Leiarstøtte i ulike former – i gang og nye under planlegging

Planlagde tema: Inkluderande opplæring

DeKomp grunnskule – kvar står vi?

- Gode satsingar som "rullar og går"
- Gode samarbeidsklima med dyktige medspelarar i alle ledd, men også...
- Behov for etablering av gode prosessar som sikrar lokal medverknad og forankring
- Behov for gode, langsiktige planar med prioriteringar for arbeidet – basert på kartlegging og analyse gjennom lokal medverknad
- Behov for arbeid med felles innhald i partnerskapen

DeKomp VGO- Kvar står vi?

- I eit tett og godt samarbeid med kompetanseavdelinga i fylket.
- Framleis ei relativt ny ordning.
- Opplever entusiasme og engasjement både i dei vidaregåande skulane og på Høgskulen.

Utviklingsstrategi for vidaregåande skolar i Møre og Romsdal

Utvikling av profesjonsfelleskapet i arbeidet med LK20

DeKomp VGO- Kvar står vi?

- Er aktive på 5 pilotskular.
- Er med i 11 ulike fagnettverk.
- Bidrag på leiarsamlingane.
- 29 lærarutdannarar frå HVO samarbeider med vidaregåande skular i fylket gjennom DeKomp.

DeKomp VGO- Kvar skal vi?

- Vidareutvikle samarbeidet.
  - Kontinuerleg evaluering.
  - Korleis treffe lærarane og elevane best mogeleg?
- Utvide arbeidet der det nyttar mest.
  - Bruke ein større del av ressursane på skulesporet?

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis

- Bakgrunn og overordna målsetning

SKULEN I VOLDA

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis

- Status

- Oppstart 2020: 25 mill. - oppstart av kompetanseløftet i 2020,
  - Pilotkommunar: 13 kommunar/kommunegrupper i åtte fylker
    - I Møre & Romsdal: Hareid og Vanylven kommune
- 2021: 51 mill. (skal auke med 100 mill. i 2022)
  - 2/3 av landets kommunar/fylkeskommunar (93 partnerskap)
    - I Møre & Romsdal: Nordre Sunnmøre, Kunnskapsnett Romsdal og Hareid og Vanylven
- Kompetanseløftet skal innførast over ein fem-års periode fram til 2025, og etter det vil det vere ei varig ordning.

Grunnleggende kompetanse i kommuner og fylkeskommuner

Kompetanse til å oppdage

- Observasjonskompetanse (både individ og system/miljø)
- Kartleggingskompetanse (både individ og system/miljø)
- Kommunikasjons- og samtalekompetanse
- Relasjonskompetanse

Kompetanse til å tilrettelegge/implementere

- Didaktisk kompetanse
- Digital kompetanse
- Kompetanse til å bygge gode og inkluderende læringsmiljø
- Universell utforming og tilrettelegging
- Kommunikasjons- og samtalekompetanse
- Metodisk kompetanse
- Kompetanse om læremidler som fremmer inkludering

Kompetanse til å vurdere og revidere

- Kunne vurdere sammenhengen mellom hva har vi sett, hva har vi tilrettelagt og hva har vi oppnådd av resultater – når gikk det bra, hva kan vi lære av det?

Kompetansekartlegging består av tre hovedaktiviteter

1. Definere kompetansekrav i høve kompetanseforventningane som kjem fram i Meld. St. nr. 6
2. Analysere kompetansekapital. Kva av den forventa kompetansen har vi i vår kommune/fylkeskommune
3. Identifisere kompetansebehov. Kva er eventuelt gapet mellom den kompetansen som vert forventa og den vi har.

Linda Lai (2013)

HØGSKULEN I VOLDA

Sentrale spørsmål knytt til kompetansekartlegging

Sentrale spørsmål:

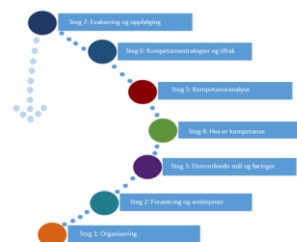
- Kva skal vi kartlegge, og kvifor?
- Kven skal vi gjennomføre kompetansekartlegginga med?
- Kva er hensikta og konsekvensane med å kartlegge nettopp dette, og ikkje noko anna?
- Korleis skal vi gjennomføre kartlegginga, kva verktøy skal vi nytte?
- Kva måte skal vi presentere data/resultata på, og til kven?
- Kven eig datamaterialet?

Døme på andre nyttige og aktuelle verktøy:

- KOSIP
- Statped: analyser for inkluderande praksis
- KS: Verktøy for strategisk kompetansekartlegging

Verktøy - strategisk kompetanseplanlegging

Kompetanse er en nøkkel til kvalitet – for å sikre dagens velferdstjenester og samtidig styrke evnen til fornyelse av tjenester og arbeidsformer.

David Mitchell sine 10 faktorar

Visjon
Plassering
Adgang
Aksept
Leiing
Ressursar
Støtte
Tilpassa planer
Tilpassa undervisning
Tilpassa vurdering

HØGSKULEN I VOLDA

Kvar står vi – kvar går vi?

- **Søre Sunnmøre**

- Kompetansekartlegging (lokal)
- Støttande team
- Familie og ressurscenter

- **Nordre Sunnmøre**

- Kompetansekartlegging i bhg, skule, SFO, PPT, helsestasjon og barnevern.
- KOSIP, ikkje lokalt tilpassa
- Forskingsprosjekt

- **Romsdal**

- Kompetansekartlegging i bhg, skule, SFO og PPT
- Lokalt tilpassa

- **M & R Fylkeskommune**

- Avklaringsmøte
- HVO innlegg på skuleleiarsamlinga
- Nedsett ei arbeidsgruppe

Forankring og implementering av arbeid knytt til kompetanseløftet spes.ped. og inkluderande praksis

- Konferansar arrangert av UDIR
- Informasjon og erfaringsdeling frå pilotprosjekt Hareid
- Arbeidsgrupper – ivareta lokale ønskjer/behov
- Utviklingspartnarar frå HVO – og erfaringsdeling mellom desse
- Møteaktivitet mellom arbeidsgruppe/utviklingspartnarane

Døme KOSIP (Nordre Sunnmøre)

- Informasjonsvideo: bakgrunn og målsetting av ordninga
- Motivasjon og legge til rette for gjennomføring
- Avklaringsmøte – mogleg å stille spørsmål

Organisering og intern kompetanseutvikling

Kompetanseutviklingsgruppa (KompUT)

Ledere ved avdelinger, institutt, seksjoner, profesjonsutdanningene

Avdeling for
kulturfag (AKF)

Avdeling for
samfunnsfag og
historie (ASH)

Avdeling for
mediefag (AMF)

Avdeling for humanistiske
fag og lærerutdanning (AHL)

Arbeidsgruppa for lokal kompetanseutvikling i barnehage og skole
Arrangerer miniseminar!

ReKomp

DeKomp

DeKomp VGO

Komp.løftet

Utviklingspartnerne/faglærerne (som også underviser ved profesjonsstudiene)

Lokale ordninger – det doble formålet

Våre tilsette som både underviser i lærarutdanningane og er aktive i ReKomp og DeKomp, seier:

[Pernille Fiskerstrand, Førsteamanuensis ved ISL](#)

Lokale ordningar – det doble formålet

Eit hårete mål:

Tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling skal bidra til å øke kompetansen og kvaliteten i barnehager, grunnskoler og videregående skoler, i kommuner og fylkeskommuner, og hos universiteter og høyskoler

Men fullt mogleg å oppnå saman

Kjelder

- Agyres og Schön (1978) . Organizational learning. Reading, Mass: Addison-Wesley Pub. Co
- Bøe, M. og Thoresen, M. (2019) Å skape og studere Aksjonsforskning i barnehagen 2.utg.
- Elden, M., & Levin, M. (1991). Cogenerative Learning. Bringing Participation Interaction Research. In W. F. Whyte (Ed.), Participatory Action Research (pp. 127-142). Newbury Park, CA: Sage Publications.
- Ertesvåg, S. K. & Roland, P. (2013). *Ledelse av endringsarbeid i barnehagen*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Fullan, M. (2007). *The New Meaning of Educational Change (4. utg.)*. New York: Routledge Teacher College Press.

- Fixsen, D.L., S.F. Naoom, K.A. Blase, R.M. Friedman & F. Wallace (2005). *Implementation Research: A Synthesis of the Literature*. Tampa, FL.: University of South Florida.
- Klev, R., & Levin, M. (2016). *Forandring som praksis. Endringsledelse gjennom læring og utvikling*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Kompetanse for fremtidens barnehage – Kunnskapsdep. (2017) https://www.regjeringen.no/contentassets/7e72a90a6b884d0399d9537cce8b801e/kompetansestrategi-for-barnehage-2018_2022.pdf
- Kversøy, K. S. og Hartviksen, M. (2018) *Samarbeid og konflikt -to sider av samme sak*(2. utg.)
- Roland, P & Westergård, E. (2015): *Implementering. Å omsette teorier, aktiviteter og strukturer i praksis*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Størksen, I., Ertesvåg, S.& Rege, M (2021) *Implementing implementation science in a randomized controlled trial in Norwegian early childhood education and care*. *International Journal of Educational Research*

